

Delårspresentasjon
Q4 2017

En drivkraft for vekst på Helgeland

En drivkraft for vekst på Helgeland

Delårspresentasjon per 31.12.17 (konsern)

Hanne J. Nordgaard
Administrerende
direktør

Sverre Klausen
Finansdirektør

Hovedtrekk

Helgeland

Resultat

Utlån

Innskudd

Finansiering

Soliditet

Utsiktene fremover

Vedlegg

Hovedtrekk per 31.12.17

Resultat før skatt	348 (452) mill. kr
EK-avkastning	8,6 (13,0) %
Forvaltningskapital	31,9 (29,4) mrd. Kr
Soliditet	Ren kjerne 15,8 (16,1) %

Hovedtrekk 31.12.17

Personmarked

12 mnd. vekst PM

- Vekst utlån 5,5%
- Vekst innskudd 3,9 %

Bedriftsmarked

12 mnd. vekst BM

- Vekst utlån 11,7%
- Vekst innskudd 6,3 %

Finansielle mål

Ek-avkastning:
10 %

Ren
kjernekapital:
15,0 %

Kostnadsvekst:
 $\leq 1 \%$

Utbyttegrad:
50 %

Hovedtrekk

Helgeland

Resultat

Utlån

Innskudd

Finansiering

Soliditet

Utsiktene fremover

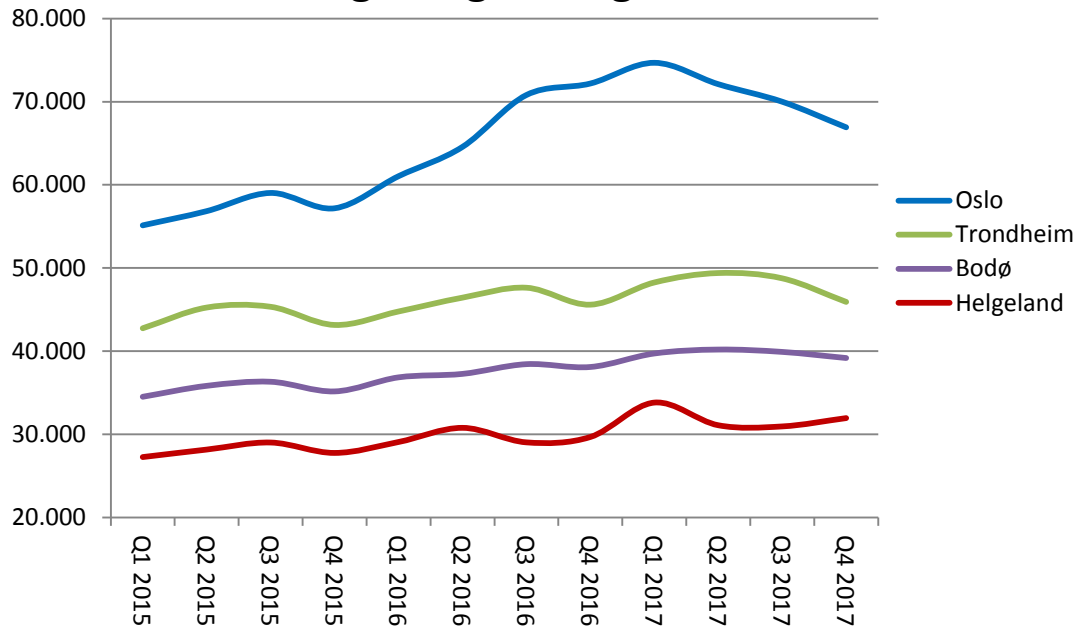
Vedlegg

Makro

Makro	Helgeland	Nordland	Norge
Prisvekst enebolig Q4	0,2 %	-2,8 %	-1,1 %
Prisvekst leiligheter Q4	3,2 %	-2,0 %	-2,3 %
Arbeidsledighet	1,6 %	1,9 %	2,4 %
12 mnd. befolkningsvekst 31.12.17 (Helgeland per Q3)	0,2 %	0,3 %	0,7 %

Stabil boligprisutvikling

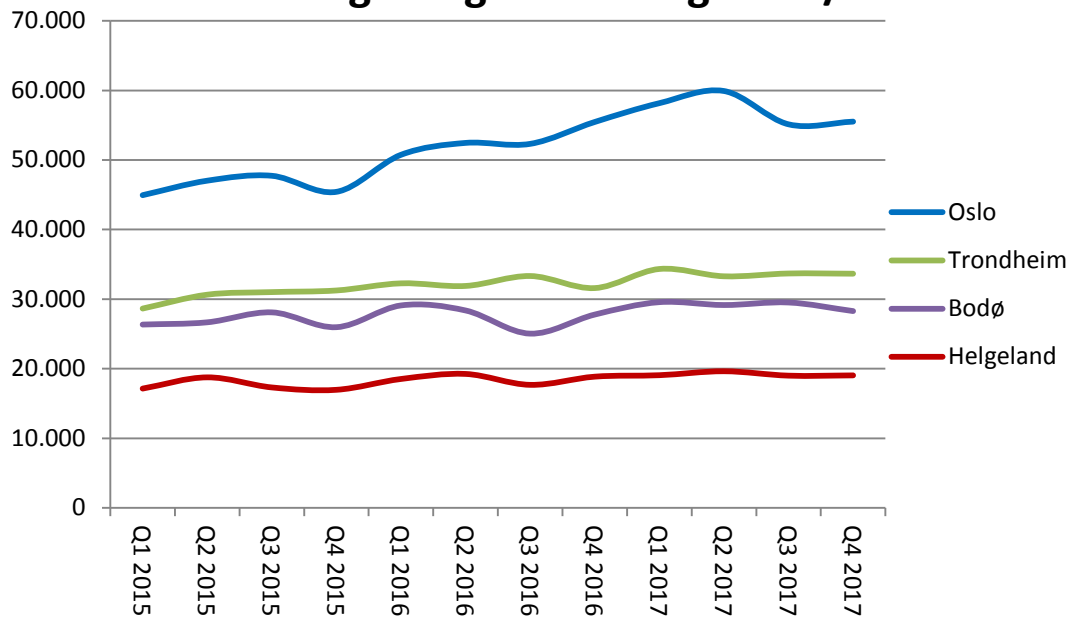
Prisutvikling - solgte leiligheter i kr/kvm

Prisstigningen på Helgeland var på 3,2 % og -4,4 % i Oslo 4. kvartal

Stabil boligprisutvikling

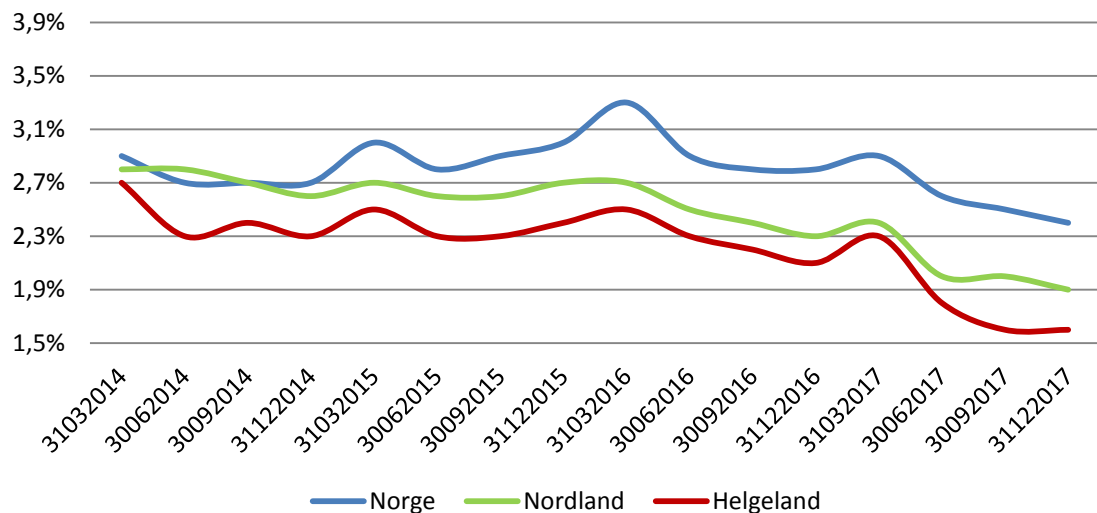
Prisutvikling - solgte eneboliger i kr/kvm

Prisstigningen på Helgeland var på 0,2 % og 0,7 % i Oslo 4. kvartal

Arbeidsledighet

Arbeidsledighet i %, Norge, Nordland og Helgeland

Arbeidsledigheten på Helgeland og i Nordland er lavere enn for Norge samlet sett.

Helgeland

Havbruk

- Høy eksportverdi og Helgeland er motoren i Nord-Norge
- Stor investeringsvilje
- Gode resultater av produksjon med stor-smolt

Kraft

- Helgeland Kraft 15 kraftanlegg i regionen
- 3 av Statskrafts 5 største magasiner ligger på Helgeland (7 TWh)
- Sum kraftproduksjon på Helgeland utgjør ca 10 % av produksjonen i Norge.
- Potensiale for lokal bruk.

Helgeland

Bygg og anlegg

- Stor anleggsaktivitet på E6 gjennom hele regionen
- Brønnøysundregistret – nytt bygg
- Flyplass
- Sum planlagte investeringer på Helgeland de neste 7 årene 70-80 milliarder kr

Turisme

- Økt turisme – har passert Lofoten i antall hotellovernattinger
- Bedre infrastruktur og flere aktiviteter
- Større nasjonal oppmerksomhet (TV-produksjoner)
- Satsning på vinterturisme

Helgeland

Industri

- Norges nest største industrikuster
- Høy kvalitet, høy effektivitet
- Fokus på sirkulærøkonomi
- Stor eksportverdi

Personmarkedet

- Nedgang i antall sysselsatte
- Økt antall utflyttere i 30-45 årsalderen
- Relativt større antall eldre i befolkningen enn landsgjennomsnittet

Hovedtrekk

Helgeland

Resultat

Utlån

Innskudd

Finansiering

Soliditet

Utsiktene fremover

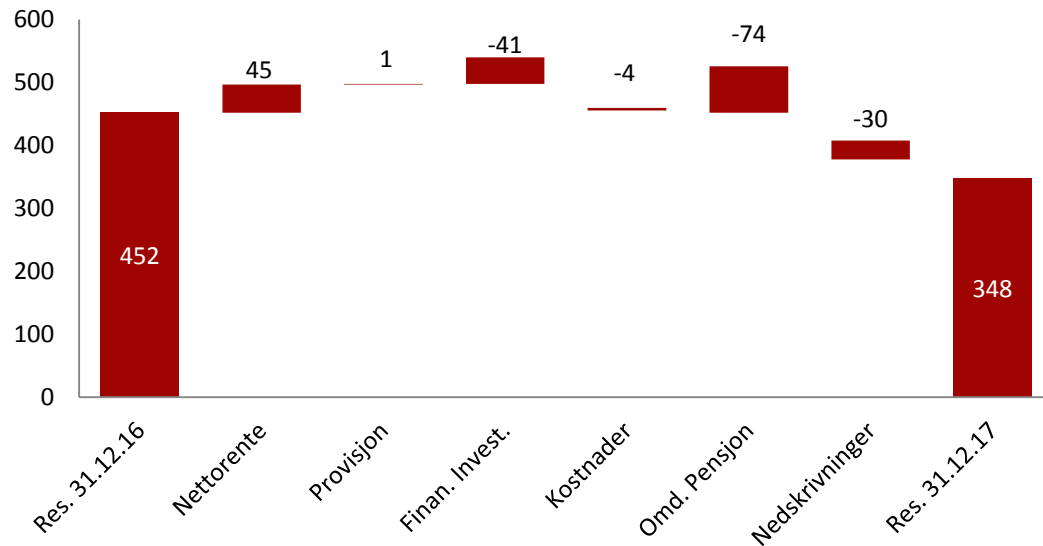
Vedlegg

En drivkraft for vekst på Helgeland

Resultat

Endring resultat før skatt hittil i år

Godt resultat

Resultat før skatt 348 mill. kr

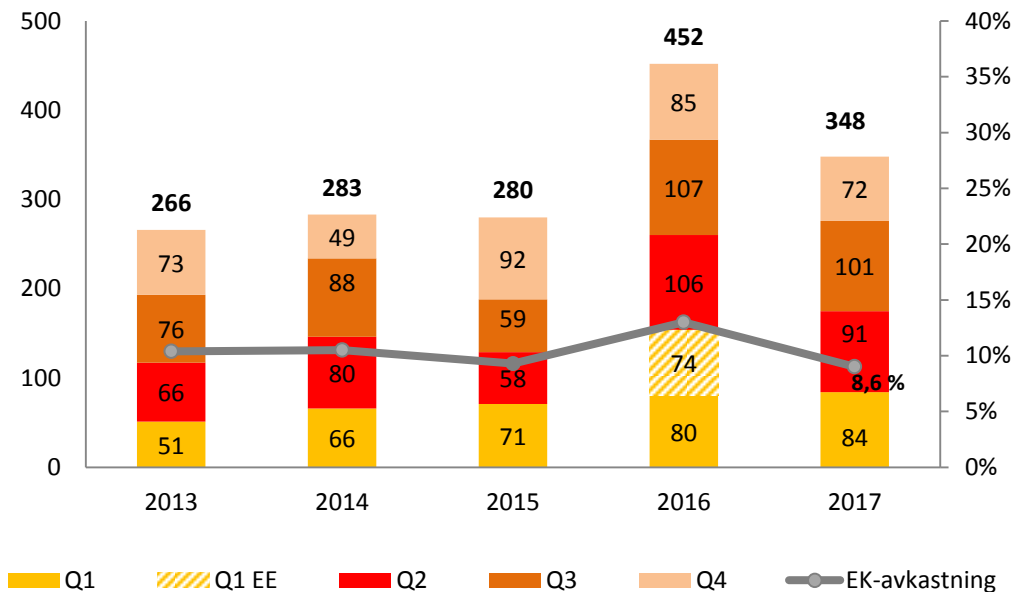
- Ek-avkastning etter skatt på 8,6 %
- Justert for engangseffekt pensjon (74 mill. kr) og gevinst Visa (14,5 mill. kr) var resultat før skatt 364 mill. kr per 31.12.16

Redusert inntekter fra i finansielle investeringer skyldes i hovedsak:

- Lavere inntekter fra Helgeland Invest med 20 mill. kr
- I 2016 inntektsførte banken 14,5 mill. kr i gevinst Visa.

Resultat

Resultatutvikling

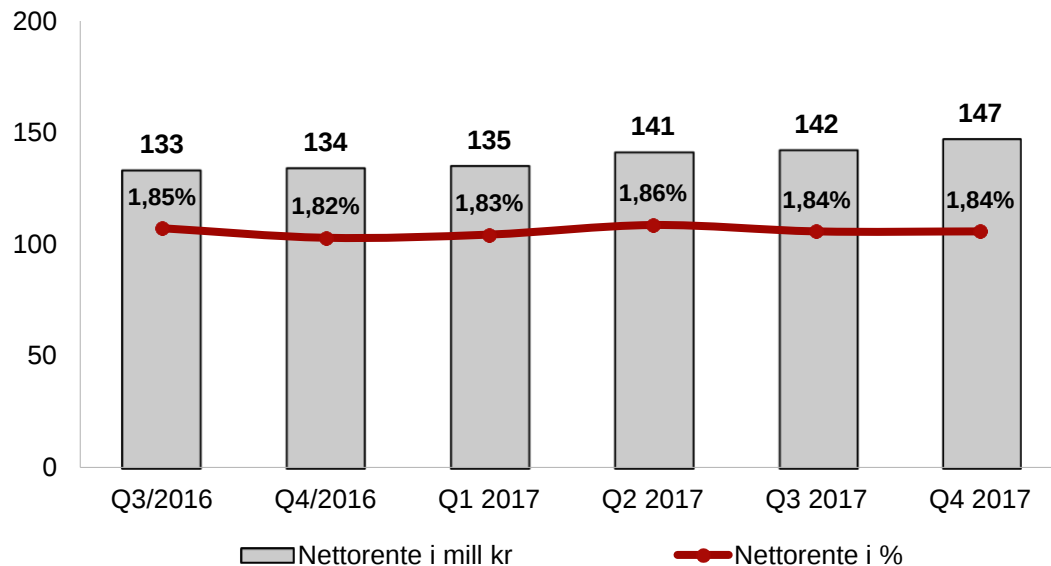
Godt resultat Q4

Resultat før skatt 348 mill kr

- Ek-avkastning etter skatt på 8,6 %
- Engangseffekt pensjon 74 mill i Q1 2016

Nettorente

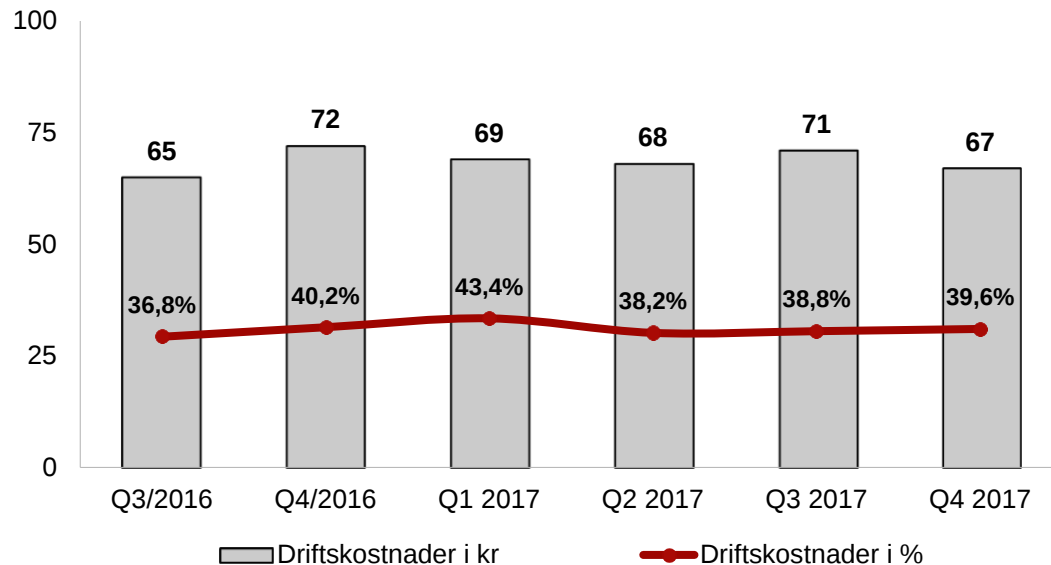
Nettorenteutvikling (mill. kr.) og i % av GFVK

- Opprettholdt nettorente over tid
- Fortsatt sterk priskonkurranse
  - Lavere innlånskostnad med fallende Nibor og lavere kredittspreader

Driftskostnader

Driftskostnader (mill. kr.) og i % av inntekt

Kostnader i % av inntekter

- Avvikling kontor Q2 og Q3 2017
- Engangskostnad pensjon Q3 2017 tidl. adm. dir.
- Ny finansskatt 2017

(Engangseffekt pensjon 2016 inngår ikke i graf)

- Kostnader i % av inntekter hittil i år ble 39,9 %

Helgeland Sparebank - produktselskaper

7,9 %

Frende er eid av 15 frittstående sparebanker. Frende Forsikring består av selskapene Frende Livsforsikring og Frende Skadeforsikring.

7,5 %

Selskapet eies av Helgeland Sparebank, tretten andre frittstående sparebanker og Must Invest AS. Selskapet har etablert tre forretningsområder: netthandel, aksjemegling og corporate finance.

10 %

Brage Finans har ni andre frittstående sparebanker med på eiersiden. Selskapet tilbyr leasing, objekt – og forbruksfinansiering.

6,7 %

Helgeland Sparebank har sammen med 15 andre sparebanker etablert Balder Betaling AS. Balder representerer eierbankenes interesse i Vipps.

A winter night scene with snow-covered trees and a small house with warm lights.

Hovedtrekk

Helgeland

Resultat

Utlån

Innskudd

Finansiering

Soliditet

Utsiktene fremover

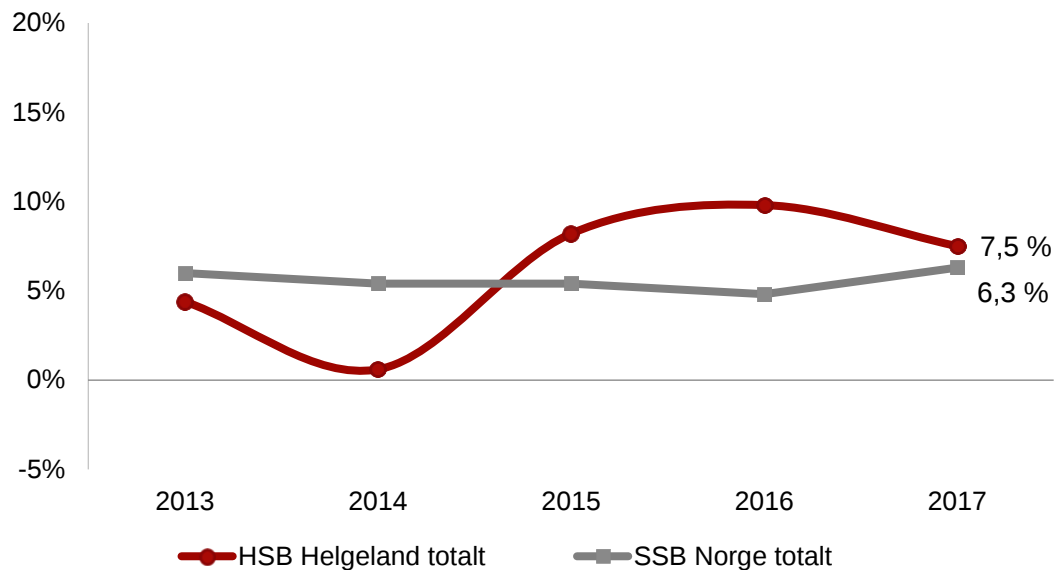
Vedlegg

En drivkraft for vekst på Helgeland

Utlånsvekst totalt

Utlånsvekst i % totalt (12 mnd)

Utlånsvekst HSB

- 12 mnd vekst 7,5 (9,8) %

Lokalt på Helgeland

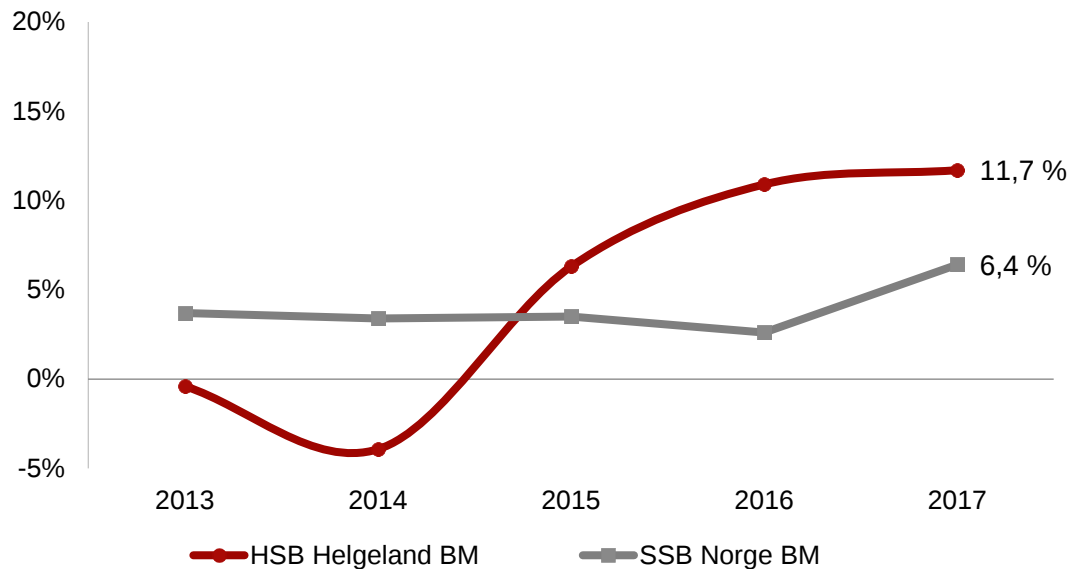
- Per Q4 83,8 (84,0) %

PM-andel

- Mål minst 60 %
- Per Q4 66,4 (67,6) %

Utlånsvekst BM

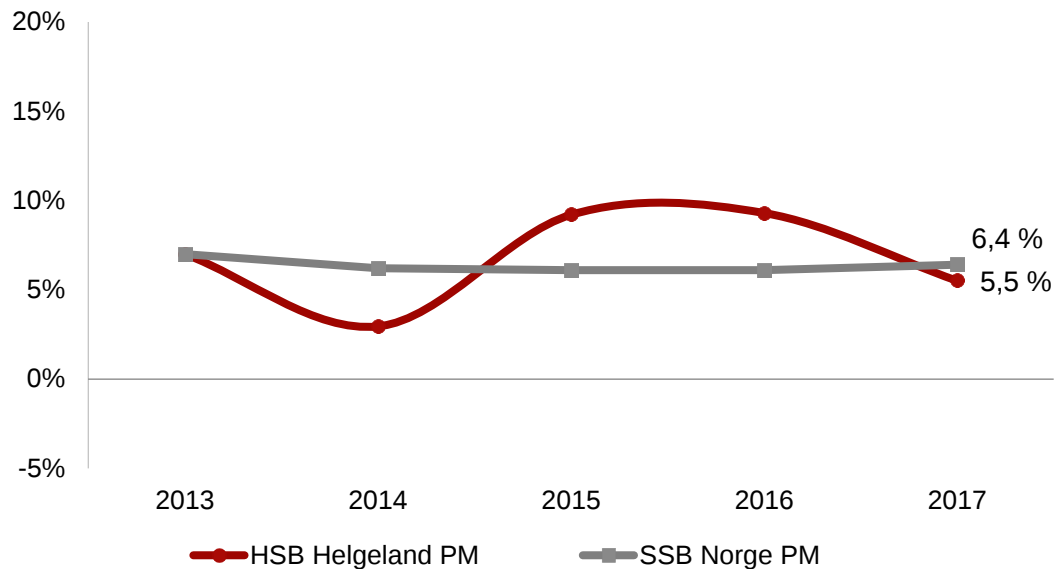
Utlånsvekst i % BM (12 mnd)

12 mnd vekst BM 11,7 (10,9) %

Utlånsvekst PM

Utlånsvekst i % PM (12 mnd)

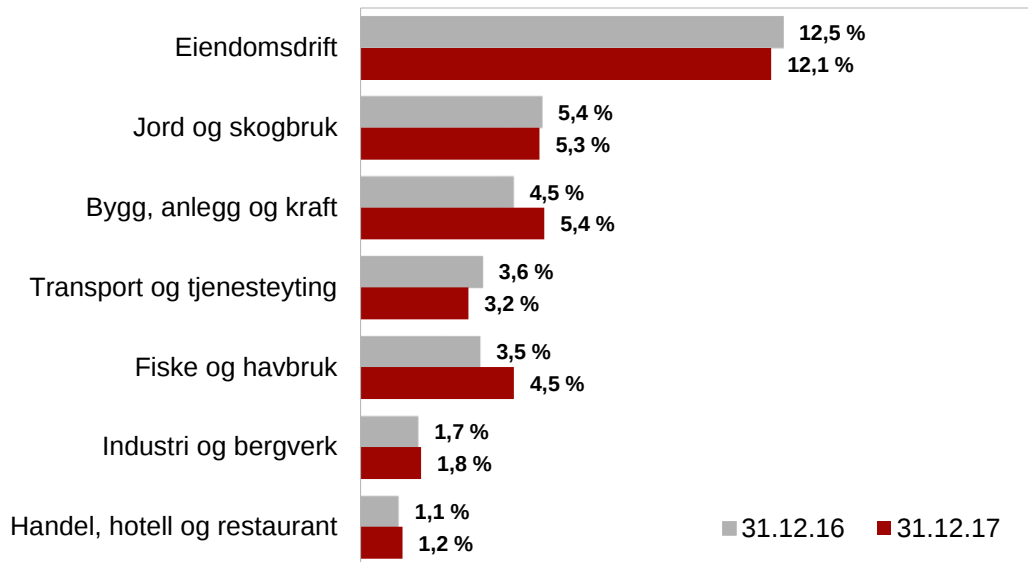

12 mnd vekst PM 5,5 (9,3) %

- Bankens markedsandeler er stabile

Utlån BM

Utlånsfordeling BM av brutto utlån

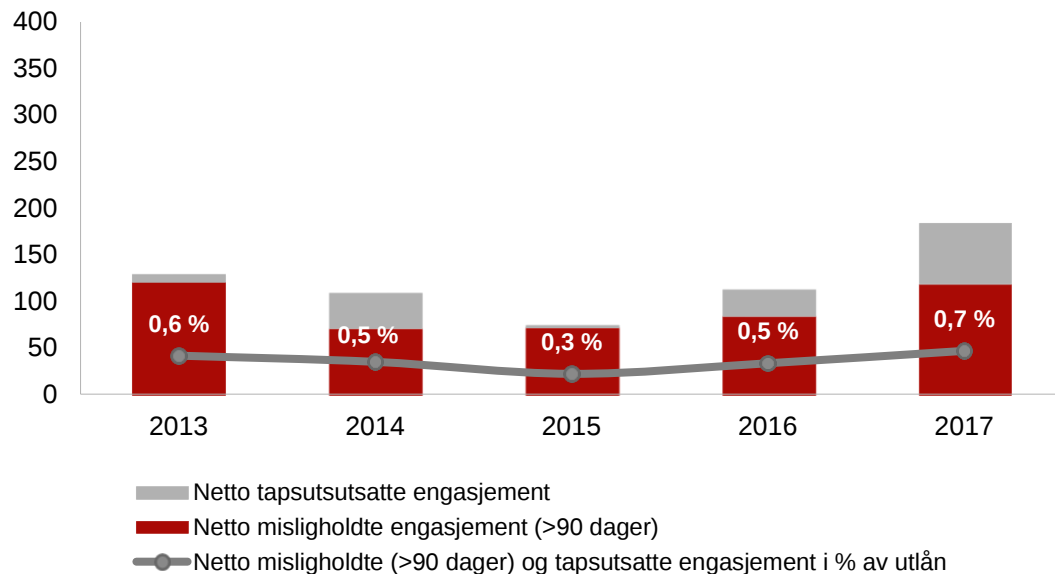

Godt diversifisert
utlånsportefølje i BM og lojale
bedriftskunder

Andel BM av totale utlån 33,6
(32,4) % eller MNOK 8.951
(8.013)

Misligholdte og tapsutsatte

Misligholdte og tapsutsatte engasjement (mill. kr.)

Netto misligholdte og tapsutsatte engasjement utgjør 183 (113) mill kr, 0,7 (0,5) % av brutto utlån.

Effekt av IFRS 9 øker nedskrivninger på utlån i balansen per 01.01.18 med 4 mill. kr, 3 mill. kr belastet egenkapitalen.

Hovedtrekk

Helgeland

Resultat

Utlån

Innskudd

Finansiering

Soliditet

Utsiktene fremover

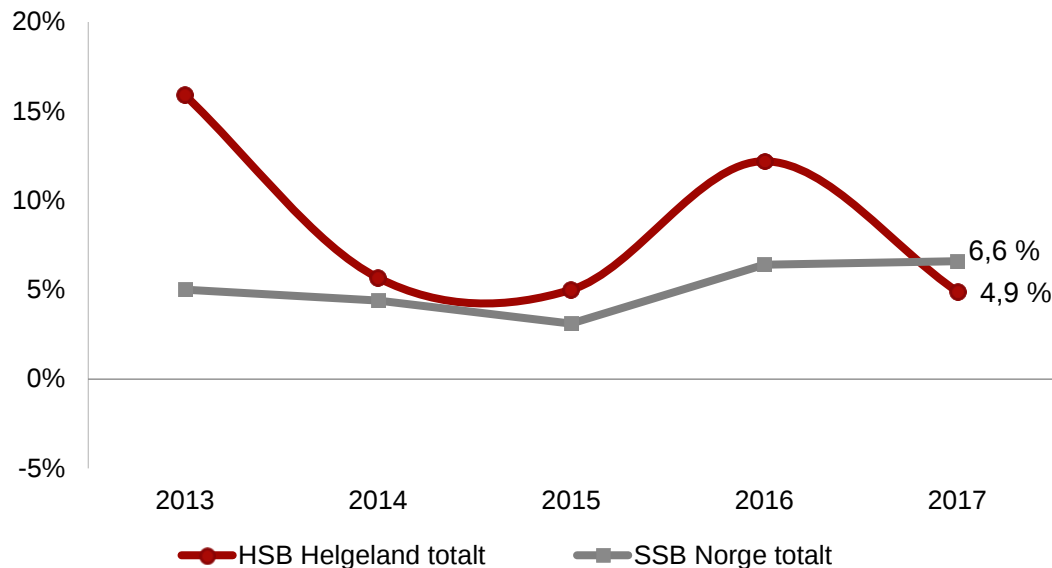
Vedlegg

En drivkraft for vekst på Helgeland

Innskuddsvekst totalt

Innskuddsvekst i % totalt (12 mnd)

12 mnd vekst 4,9 (12,2) %

PM-andel

- Per Q4 55,7 (56,3) %

Lokalt på Helgeland

- Per Q4 90,2 (91,0) %

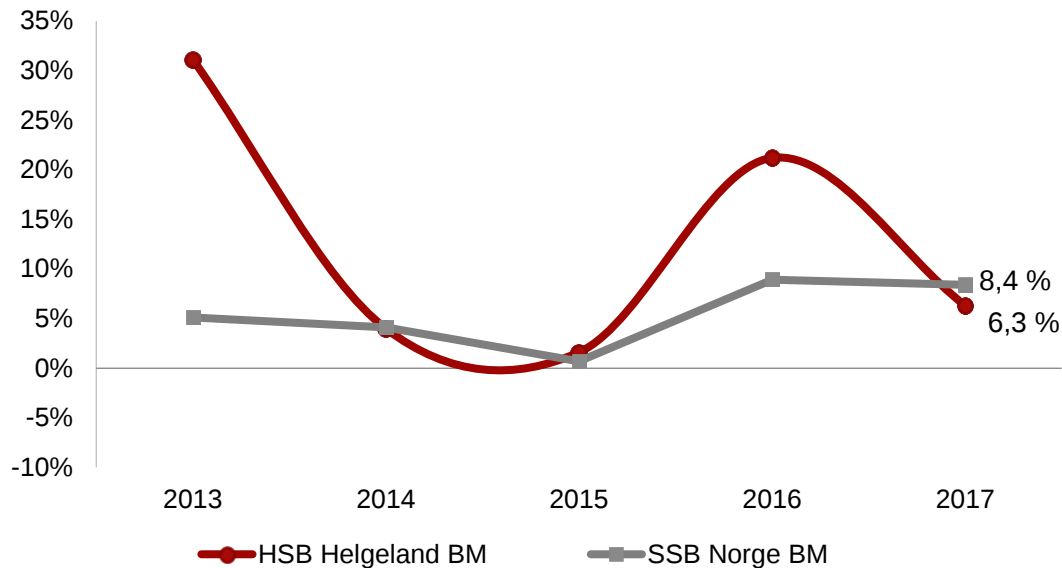
Innskuddsdekning

- Mål minst 60 %
- Per Q4 63,8 (65,4) %

Innskuddsvekst BM

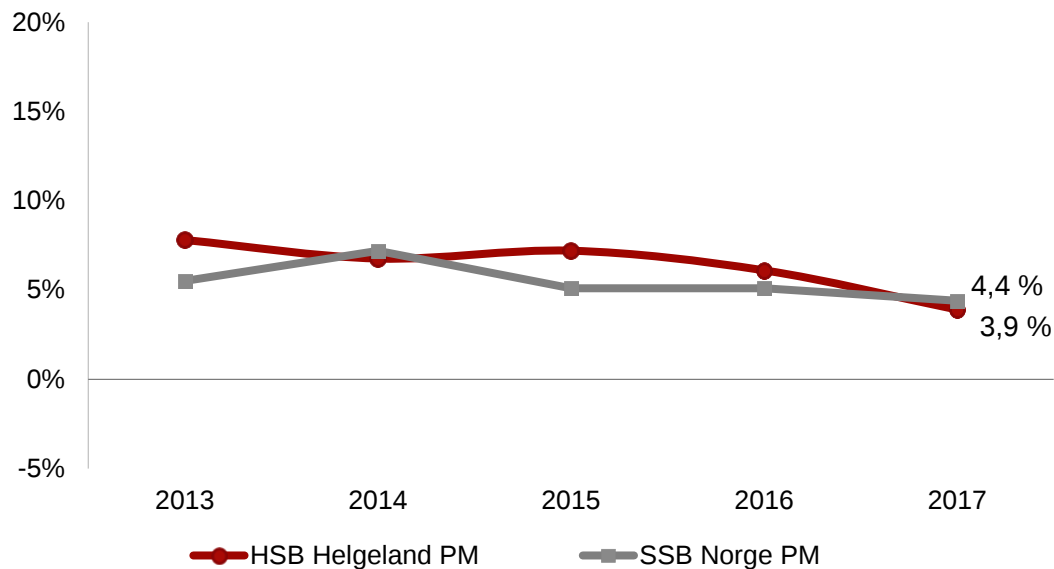
Innskuddsvekst i % BM (12 mnd)

12 mnd vekst BM 6,3 (21,2) %

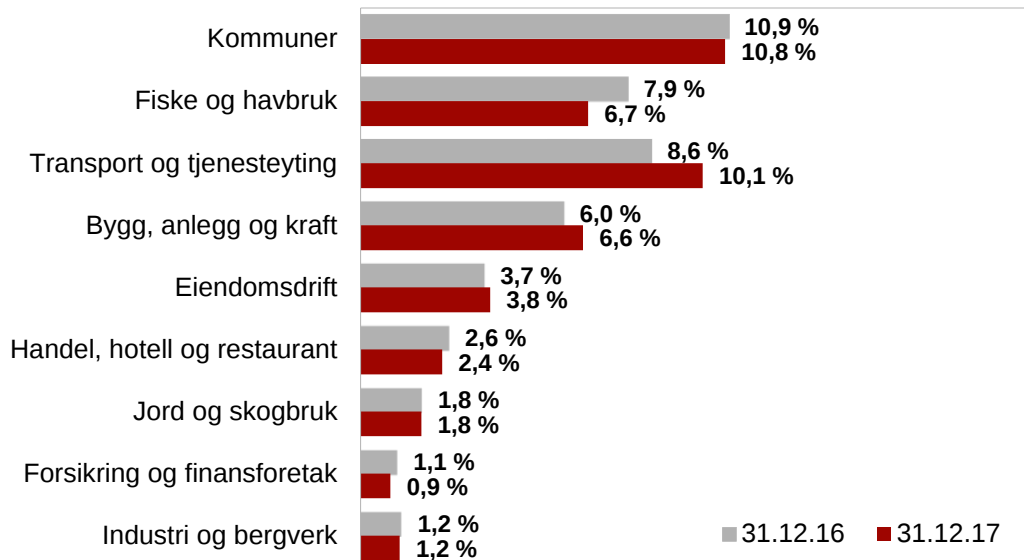
Innskuddsvekst PM

Innskuddsvekst i % PM (12 mnd)

Innskudd BM

Innskuddsfordeling BM av sum innskudd

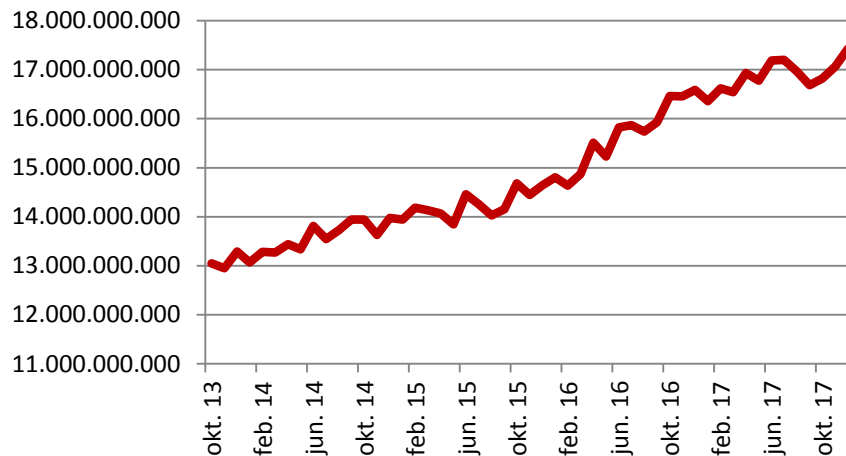
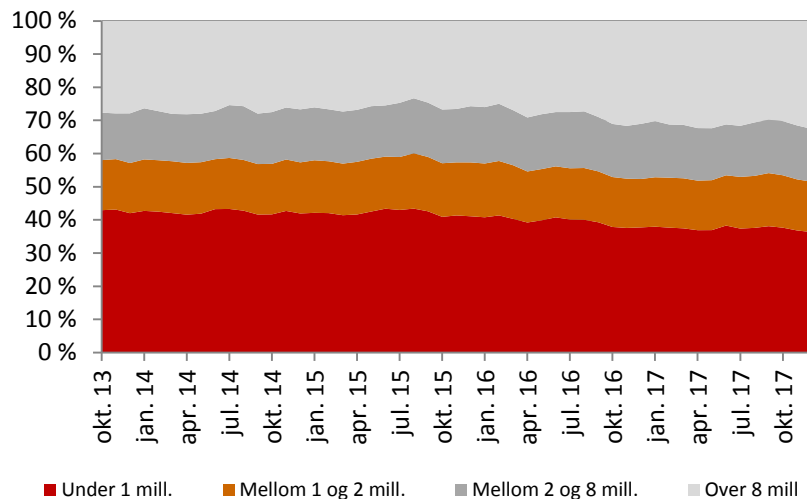

Godt diversifisert
innskuddsportefølje i BM

Andel BM 44,3 (43,7) % eller
MNOK 7.516 (7.069) av totale
innskudd

Innskudd fra kommuner utgjør
24 % av BM-innskuddene

Innskuddsutvikling

Stor andel av innskudd under 2 mill. kr. (52% av totale innskudd)

Nivået er marginalt lavere enn ved forrige kvartalsskifte, og på nivå med des. i 2016. Økning i store innskudd i Q4
59 % av innskuddene er omfattet av garantiordningen.

Hovedtrekk

Helgeland

Resultat

Utlån

Innskudd

Finansiering

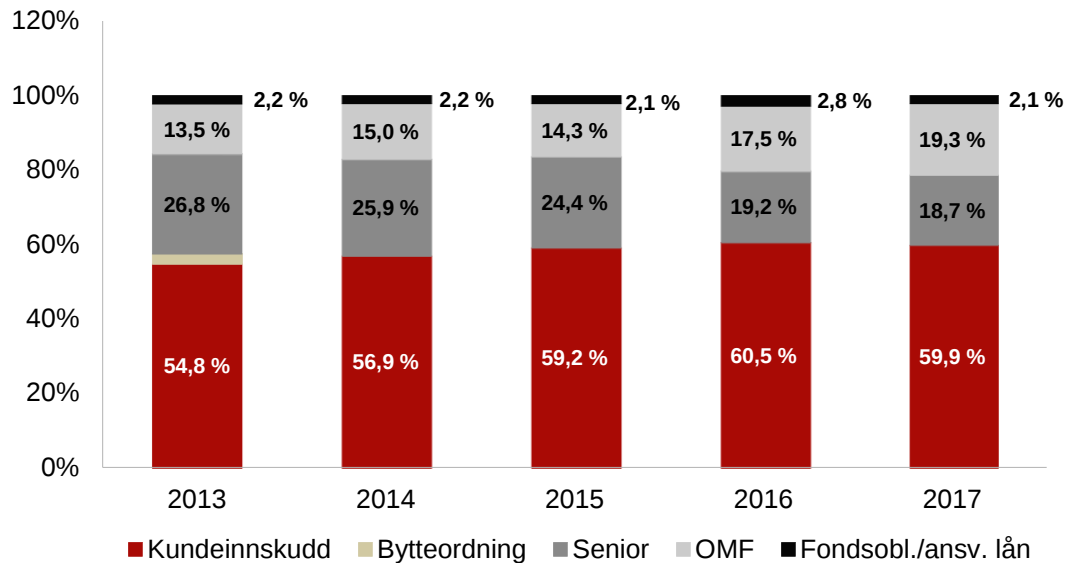
Soliditet

Utsiktene fremover

Vedlegg

Finansiering

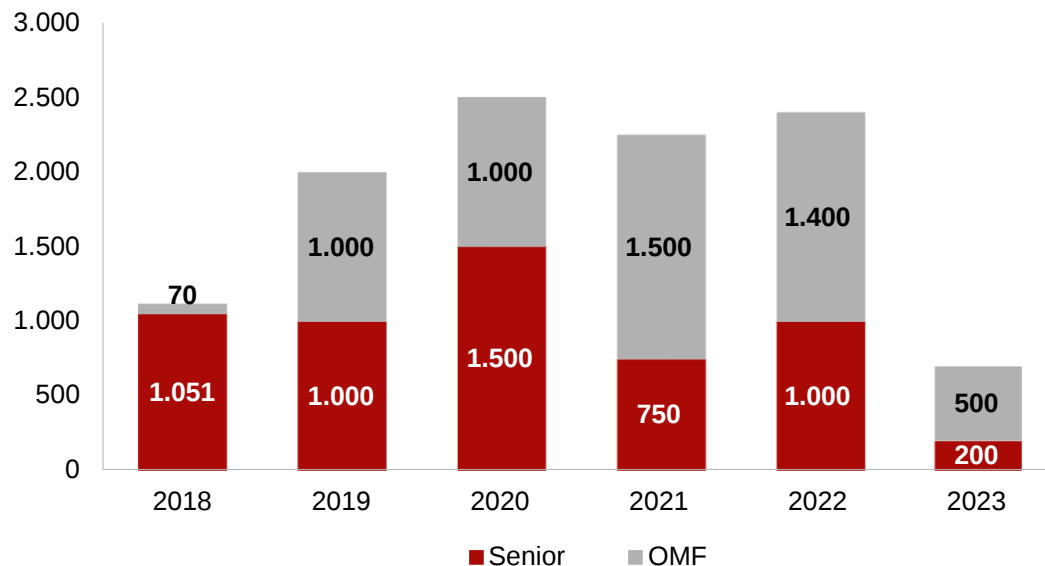
Andel finansiering (mill. kr.)

Innskudd er viktigste finansieringskilde.

Innlån

Innlån forfallstruktur (mill. kr.)

God og langsiktig finansiering

Andel langsiktig finansiering
87,8 % (88,2) %

Samlet durasjon på 2,9 (2,8)
år. Durasjon i boligkreditt-
selskapet på 3,2 år

Helgeland Boligkreditt AS

Helgeland Boligkreditt AS er 100 % eid av Helgeland Sparebank

- Resultat etter skatt 48,9 (33,1) mill kr.
- Ren kjernekapitaldekning ble 19,9 (17,1)%.
  - Standardmetode med 35 % boliglånsvekter.
- Brutto utlån utgjør 6.634 (5.629) mill kr og OMF 5.476 (4.523) mill kr.

God sikkerhet i lånemassen

- Overdekning 28 (30) %,
- Samlet LTV 52 (53) %

Stresstest HEBO - ved boligprisfall på 40 % reduseres overdekningen fra 28 (30) % til 15 (18) %

Intern grense for overføring er pt maksimal 30 % av konsernets brutto utlån, overførte lån 25 (23) %

The background of the slide is a photograph of a vast, snowy landscape. In the foreground, there are numerous small, snow-covered bushes. In the middle ground, a large, snow-covered mountain rises. The sky is a mix of orange, yellow, and blue, indicating a sunset or sunrise. The overall mood is serene and expansive.

Hovedtrekk

Helgeland

Resultat

Balanse

Utlån

Innskudd

Finansiering

Soliditet

Utsiktene fremover

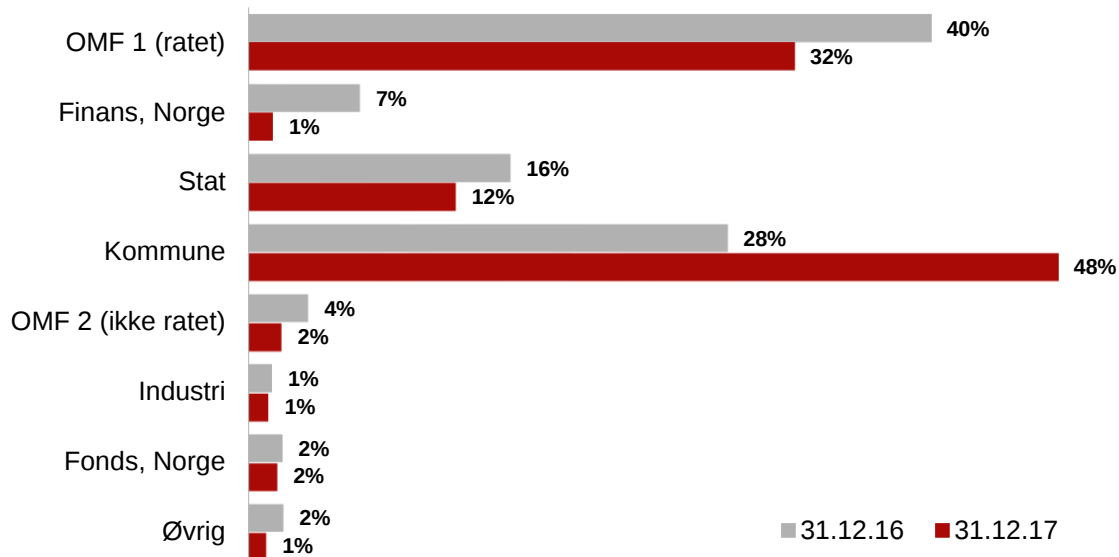
Vedlegg

En drivkraft for vekst på Helgeland

Likviditetsbuffer

Sektorfordeling renteportefølje

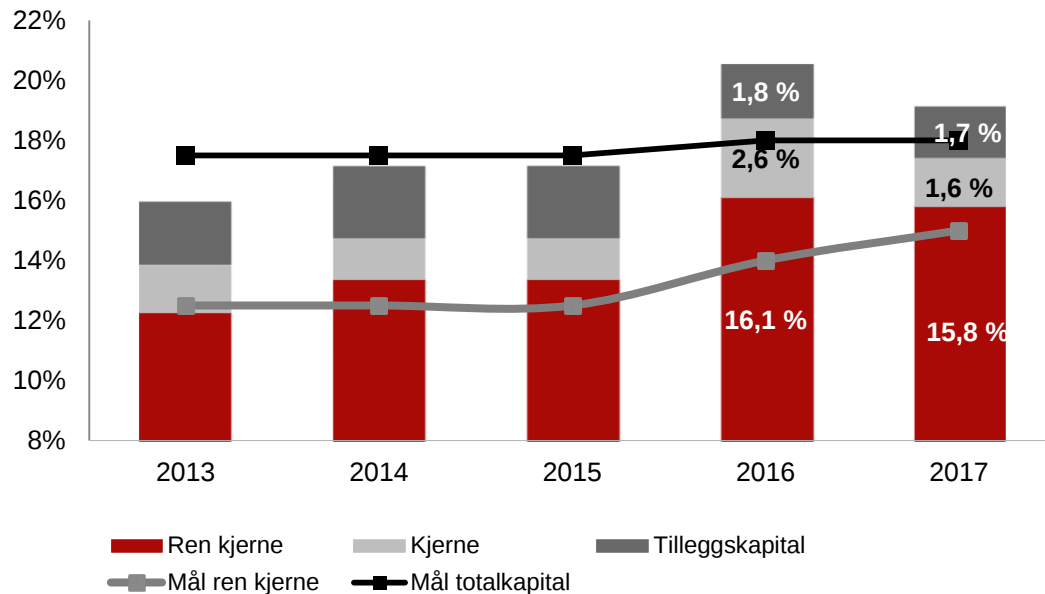
Rentebærende verdipapirer:

- Durasjon portefølje 2,0 (2,0) år
- 97 % er ratet A- eller bedre
- 95 % er OMF eller stats-/kommunegaranterte obl.

Kommunepapirer brukes aktivt som kortsiktige likviditetsplasseringer.

Kapitaldekning

Utvikling kapitaldekning i %

Kapitaldekning

- Ren kjernekapital 15,8 (16,1) %
- Kjernekapital 17,4 (18,7) %
- Totalkapital 19,1 (20,5) %

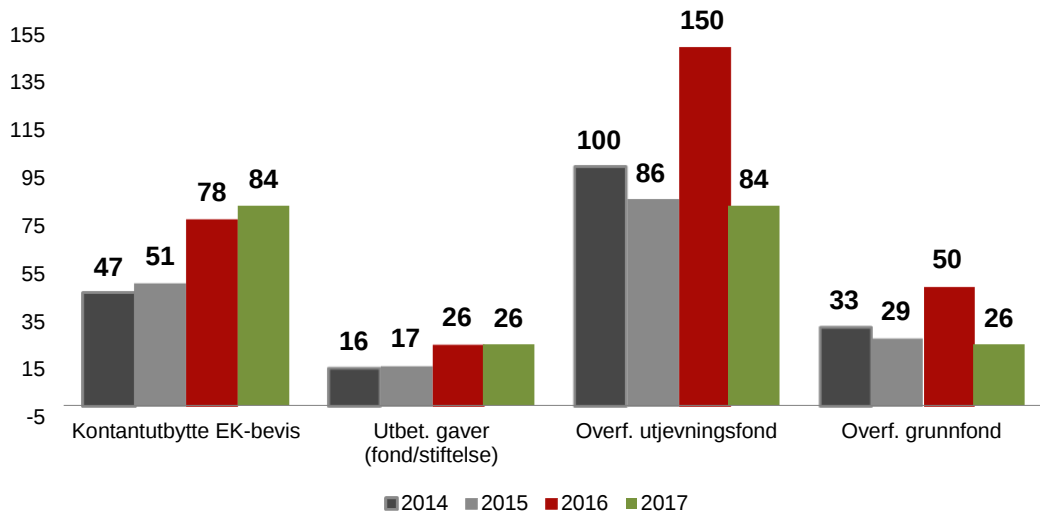
Konsernets kapitalkrav (ren kjerne) inkludert Pilar 2 tillegg på 2,2 % utgjør 14,2 % per 31.12.17.

Målkrav ren kjerne 15,0 %.

U-vektet kjernekapital 9,4 (10,1) %.

Forslag disponering av resultat 2017

Forslag disponering resultat 2017

Kommentar

Økt utdelingsgrad

- 50,0 (41,9) %.

Utbyttegrunnlaget er 218 mill kr

- Morbankens resultat korrigert for fond for urealiserte gevinster og renter fondsobligasjon

Styret foreslår utbytte for 2017:

- Kontantutbytte kr 4,0 (3,75) per egenkapitalbevis

Engangseffekt pensjon tilført egenkapitalen i 2016

Utbytte og avsetning til utjevningsfond avspeiler egenkapitalbeviserne andel av bankens egenkapital

- IB brøk 76,5 %

HELG – de 20 største eierne

Per 31.12.17			<i>Morbank</i>		
	Antall	%-andel		Antall	%-andel
Sparebankstiftelsen Helgeland	7.255.020	34,8 %	Vigner Olaisen AS	294.653	1,4 %
Pareto AS	1.949.392	9,3 %	Catilina invest AS	256.046	1,2 %
VPF Nordea Norge	1.407.987	6,7 %	VPF Nordea	244.270	1,2 %
Merrill Lynch Prof.	1.253.462	6,0 %	VPF Nordea kapital	238.245	1,1 %
Pope Asset Management BNY	639.441	3,1 %	Apollo asset Limited	181.749	0,9 %
VPF Eika egenkapital	494.578	2,4 %	Melum Mølle AS	170.000	0,8 %
MP Pensjon PK	462.203	2,2 %	Melesio Capital AS	137.188	0,7 %
Lamholmen AS	442.353	2,1 %	Nervik Steffen	110.506	0,5 %
Helgeland Kraft AS	377.691	1,8 %	Forte Trønder	109.500	0,5 %
Landkreditt utbytte	300.000	1,4 %	Verdipapirfondet	105227	0,5 %
Sum 10 største eiere	14.582.127	69,9 %	Sum 20 største eiere	16.429.511	78,7 %

Banken har utstedt totalt 20.871.427 stk egenkapitalbevis pålydende kr. 10,- .

HELG-de 20 største lokale eierne

Per 31.12.17	Antall	%		Antall	%
Sparebankstiftelsen Helgeland	7.255.020	34,8 %	Torghatten ASA	16.824	0,08 %
Helgeland Kraft AS	377.691	1,8 %	Harald Svendsen	13.710	0,07 %
Vigner Olaisen AS	294.653	1,4 %	Dan Erik Kjellnø	13.000	0,06 %
Steffen Nervik	110.506	0,5 %	Sniptind Holding AS	13.000	0,06 %
Lars Aage Andersson	38.000	0,2 %	John Arne Warholm	12.640	0,06 %
Reinfjell Holding AS	34.108	0,2 %	Sally Helene Øyjord	12.000	0,06 %
RWH AS	31.447	0,2 %	Helgelands Blad	10.914	0,05 %
Coop Helgeland	23.421	0,1 %	Øijord & Aanes AS	10.288	0,05 %
Svenningdal Trevarefabrikk AS	21.964	0,1 %	Per Gunnar Hjorthen	9.505	0,05 %
Bakeriet Mo i Rana AS	19.998	0,1 %	Ove Arild Alfheim	9.477	0,05 %
Sum 10 største eiere	8.206.808	39,3 %	Sum 20 største eiere	8.328.166	39,90 %

Banken har utstedt totalt 20.871.427 antall egenkapitalbevis pålydende kr. 10,- .

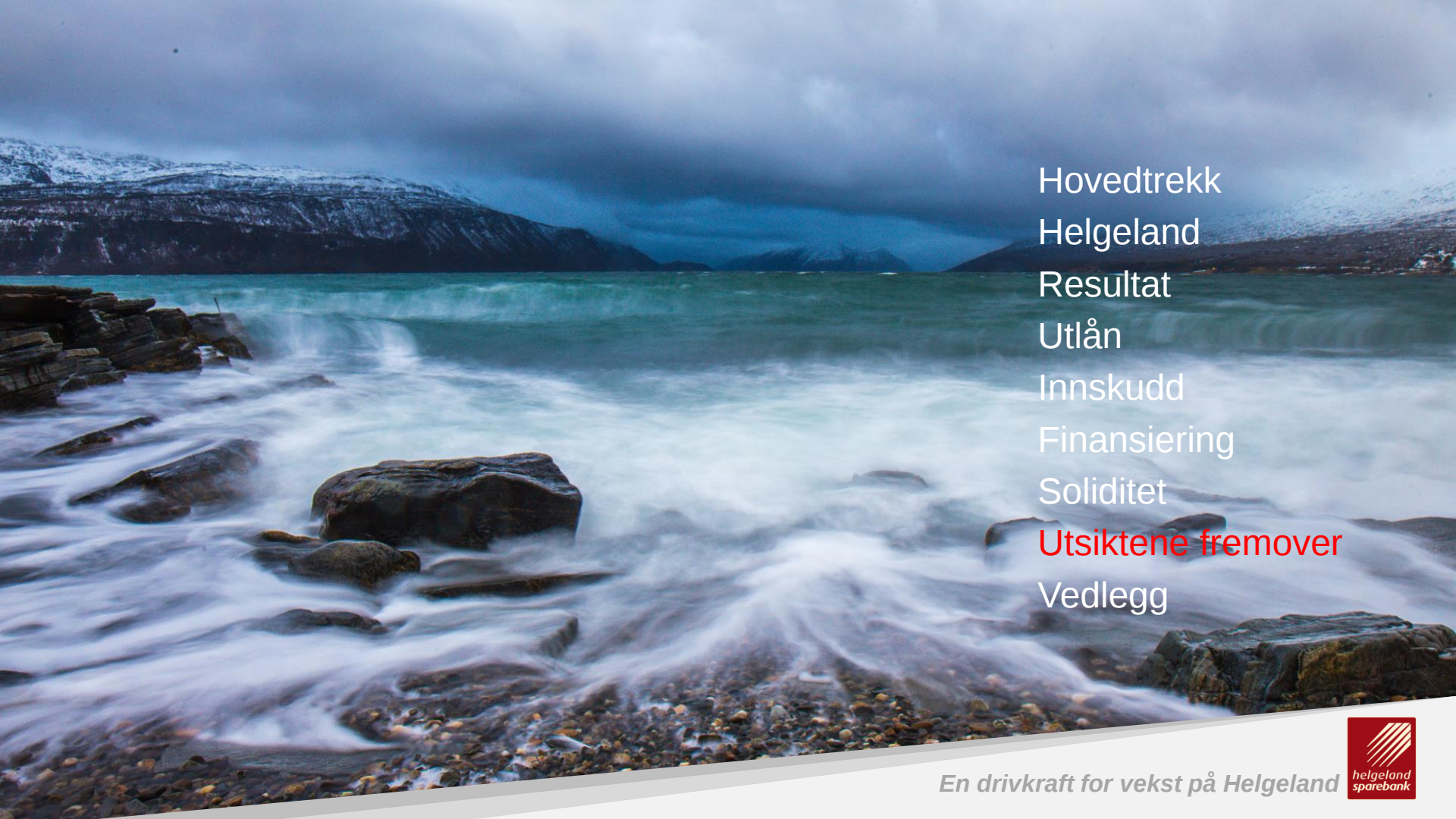
43% av egenkapitalbevisene er eid av lokale eiere.

96% av fast ansatte er egenkapitalbevis eiere. Program for årlig økning av eierandelen ble startet i 2017.

HELG – kursutvikling

	2015	2016	2017
Egenkapitalbevisbrøk IB	75,1 %	75,1 %	76,5 %
Antall EKB (mill)	18,7	20,9	20,9
Børskurs	59,0	81,0	88,0
Børsverdi	1 103,3	1 692,9	1 839,2
Bokført EK per EKB	93,7	101	109,5
Resultat per EKB	8,4	13,5	9,5
Utbytte per EKB	2,75	3,75	4,00
Pris/Bokført EK	0,63	0,80	0,80
Ex utbytte 23.03.18			

Hovedtrekk

Helgeland

Resultat

Utlån

Innskudd

Finansiering

Soliditet

Utsiktene fremover

Vedlegg

En drivkraft for vekst på Helgeland

Prioriteringer og framtidsutsikter

Framtidsutsikter

- Økt lønnsom vekst i privatmarkedet
- Beholde markedsposisjon og lønnsomhet i bedriftsmarkedet og være en drivkraft for vekst
- Effektivisere og automatisere støttefunksjonene

Hovedtrekk

Helgeland

Resultat

Utlån

Innskudd

Finansiering

Soliditet

Utsiktene fremover

Vedlegg

En drivkraft for vekst på Helgeland

Resultatregnskap

Helgeland Sparebank (konsern)

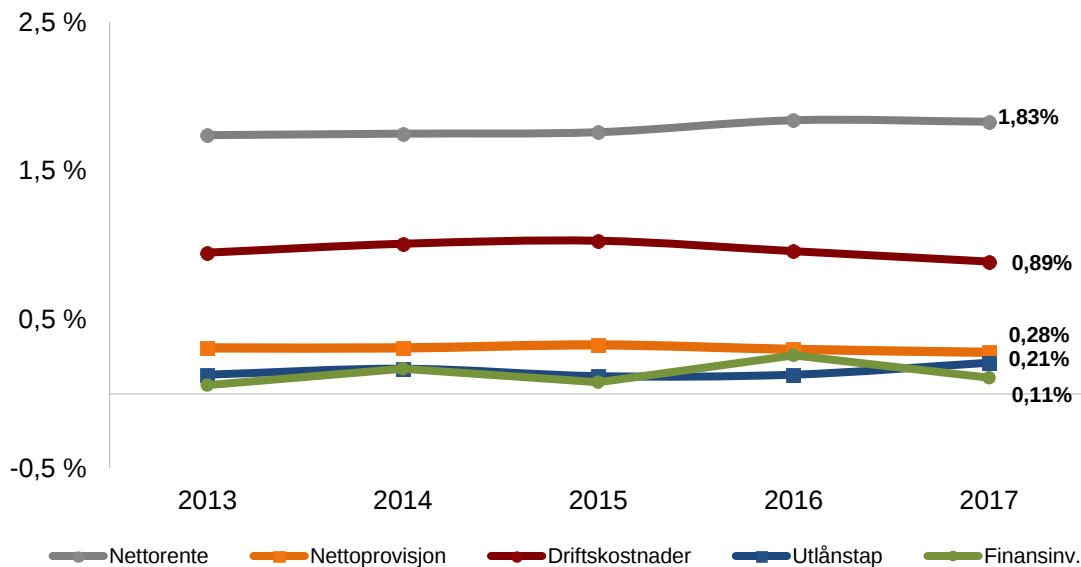
	Q2/2016	Q3/2016	Q4/2016	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017
Netto renteinntekter	128	133	134	135	141	142	147
Netto provisjonsinntekter	22	22	21	20	22	21	23
Andre driftsinntekter	1	1	2	1	1	0	2
Ordinære driftskostnader	69	65	72	69	68	71	67
Resultat basisdrift	82	91	85	87	96	92	105
Nedskrivning på utlån	6	5	20	6	19	11	30
Inntekt ved omdanning til innskuddspensjon	1		-2				
Netto verdiendring finansielle investeringer	30	20	22	3	14	19	-3
Resultat før skatt	107	106	85	84	91	100	72
Resultat etter skatt	85	84	69	64	73	81	55
Netto utvidet resultatposter	-19	5	8	8	-1	6	51
Periodens resultat	66	89	77	72	72	87	106

Kommentar

- Stabil og god basisdrift
- Kostnader
  - Ny finansskatt belastet driftskostnader med 5,2 mill. kr per 31.12.17
  - Engangskostnader i Q3 pensjon adm. dir. som har gått av 3,5 mill. kr
  - Engangskostnader ved nedleggelse av kontor 2,2 mill. kr i Q2 og Q3
- Økte nedskrivninger på utlån, nedskrivning på grupper av utlån økt med 5 mill. kr i Q3 og 5 mill. kr i Q4
- Utvidet resultat – verdiøkning; eierpost i Frende Holding AS, Brage Finans AS og rentebærende verdipapirer

Nøkkeltall

Nøkkeltallsutvikling i % av gjennomsnittlig FVK

Stabil nettorente

- 1,83 % per 31.12.17

Nettoprovisjon

- Redusert fra 0,30 % per 31.12.16 til 0,28 %

Driftskostnader

- Redusert fra 0,96 % per 31.12.16 til 0,89 %

Balanse

Helgeland Sparebank (konsern)

	31.12.17	31.12.16	Endring
Likvider	551	602	-51
Netto Utlån	26 453	24 632	1 821
Aksjer/Investeringer i TS og DS	4 518	3 851	667
Øvrige aktiva	328	298	30
Eiendeler	31 850	29 383	2 467
Innskudd fra kunder	16 972	16 173	799
Pengemarkedfinansiering	10 851	9 258	1 593
Øvrig gjeld	440	444	-4
Ansvarlig lånekapital	300	300	0
Egenkapital	3 287	3 208	79
Gjeld og egenkapital	31 850	29 383	2 467

Helgeland Sparebank – datterselskap og TS

100 %

Helgeland Boligkreditt har konsesjon som kredittforetak med tillatelse til å utstede obligasjoner med fortrinnsrett. Selskapets skal sikre konsernet stabil og langsiktig finansiering til konkurransedyktige vilkår.

48 %

Helgeland Invest AS er et investeringsselskap lokalisert på Helgeland.

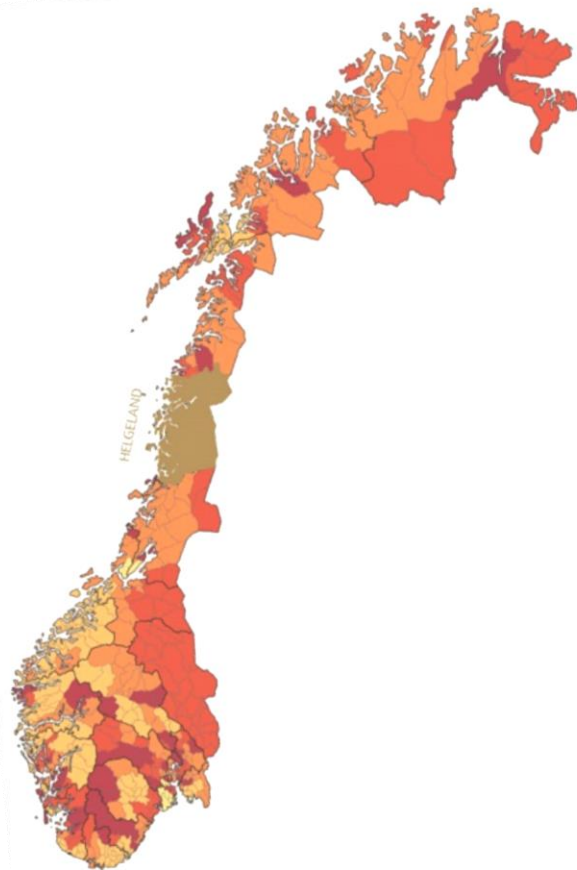

40 %

REDE Eiendomsmegling AS. Selskapet er markedsledende på Helgeland og er bankens samarbeidspartner. Selskapet har i dag 25 ansatte med kontor i Bankens lokaler i Mo i Rana, Mosjøen, Sandnessjøen og Brønnøysund.

Helgeland Sparebank

- Visjon: En drivkraft for vekst på Helgeland.
- Forretningside: Helgeland Sparebank skal være en lønnsom og ledende bank på Helgeland. Banken skal selge finansielle produkter og tjenester til privatkunder, små og mellomstore bedrifter, kommuner og institusjoner knyttet til Helgeland.
- Kontor: Banken har 4 fulltjenestekontor. Disse ligger i Mo i Rana, Mosjøen, Sandnessjøen og Brønnøysund. I tillegg har banken 2 mindre kontor.
- Helgeland Sparebank er den 11. største sparebanken i Norge.
- Forvaltningskapital: MNOK 31.850
- Antall årsverk: 148
- Rating fra Moodys: A3 – Stable outlook.
Ticker: HELG

Kontaktinformasjon

Hovedkontor

Postadresse Postboks 68, 8601 Mo i Rana
Besøksadresse Jernbanegata 15, 8622 Mo i Rana

Telefon 75 11 90 00
Internett www.hsb.no
Org.nr 937904029

Ledelse

Hanne J. Nordgaard, adm. direktør, 75 12 83 01 / 416 85 777 – Hanne.Johansen.Nordgaard@hsb.no

Investor Relations

Sverre Klausen, finansdirektør, 75 11 82 22 / 916 88 286 – sverre.klausen@hsb.no
Tore Stamnes, finanssjef, 75 11 90 91 / 415 086 60 – tore.stamnes@hsb.no

Styre

Ove Brattbakk, leder
Stein Andre Herigstad-Olsen, nestleder
Eva Monica Hestvik
Bjørn Audun Risøy
Inga Marie Lund
Nils Terje Furunes
Marianne Terese Steinmo
Birgitte Lorentzen
Geir Pedersen